

2024/2829(RSP)

21.10.2024

UDKAST TIL FORSLAG TIL BESLUTNING

på baggrund af Kommissionens redegørelse

jf. forretningsordenens artikel 136, stk. 2

om sociale og beskæftigelsesmæssige aspekter af omstruktureringsprocesser:
behovet for at beskytte arbejdspladser og arbejdstagernes rettigheder
(2024/2829(RSP))

Estelle Ceulemans

for Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender

Europa-Parlamentets beslutning om sociale og beskæftigelsesmæssige aspekter af omstruktureringsprocesserne: behovet for at beskytte arbejdspladser og arbejdstagernes rettigheder (2024/2829(RSP))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 151 og 153,
 - der henviser til den europæiske søjle for sociale rettigheder,
 - der henviser til sin beslutning af 5. oktober 2016 om behovet for en europæisk genindustrialiseringspolitik i lyset af de nylige tilfælde med Caterpillar og Alstom¹,
 - der henviser til sin beslutning af 15. januar 2013 med henstillinger til Kommissionen om information og høring af arbejdstagere, foregribelse og styring af omstruktureringer²,
 - der henviser til sin beslutning af 16. december 2021 om demokrati på arbejdspladsen: en europæisk ramme for arbejdstageres medbestemmelsesret og revision af direktivet om europæiske samarbejdsudvalg³,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 136, stk. 2,
 - der henviser til forslag til beslutning fra Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender,
- A. der henviser til, at kollektive overenskomstforhandlinger og en stærk inddragelse af fagforeninger er afgørende for at sikre, at arbejdstagernes stemme bliver hørt under omstruktureringsforhandlinger; der henviser til, at inddragelse af arbejdstagerne gennem information, høring og deltagelse i virksomhedernes beslutningsprocesser er vigtigere end nogensinde for at konsolidere virksomhedernes retfærdige og rimelige omstilling og beskytte arbejdspladser og kollektive interesser; der henviser til, at en rimelig omstilling handler om at støtte social retfærdighed og sikre en retfærdig byrdefordeling, samtidig med at klimaændringerne bekæmpes;
- B. der henviser til, at kun 40 % af de europæiske fagforeninger oplyser, at de har tilstrækkelige ressourcer til at repræsentere arbejdstagerne på en effektiv måde under omstruktureringsprocesser⁴; der henviser til, at fagforeningsrepræsentanter, der er uddannet i at deltage i omstruktureringsforhandlinger, er 50 % mere effektive med

¹ EUT C 215 af 19.6.2018, s. 21.

² EUT C 440 af 30.12.2015, s. 23.

³ EUT C 251 af 30.6.2022, s. 104.

⁴ European Trade Union Institute for Research, 2021.

hensyn til at bevare arbejdspladser⁵;

- C. der henviser til, at fastholdelse af arbejdspladser bør være et centralt mål i en omstrukturingsproces;
 - D. der henviser til, at virksomheder ofte prioriterer kortsigtede overskud frem for økonomisk bæredygtighed og langsigtet beskæftigelsesstabilitet, hvilket understreger nødvendigheden af, at virksomhedernes sociale ansvar indgår i omstrukturingsplaner;
 - E. der henviser til, at bilindustrien er en afgørende økonomisk søjle i Europa;
 - F. der henviser til, at omstillingen fra forbrændingsmotorer til elektriske køretøjer er bydende nødvendig, men at den skal opnås på en måde, der forhindrer tab af arbejdspladser i den traditionelle bilindustri;
1. fremhæver, at sikkerhed i ansættelsen, rimelige lønninger og anstændige arbejdsvilkår er grundlæggende rettigheder, der skal opretholdes i alle omstrukturingsprocesser med henblik på at beskytte arbejdstagerne mod profitsøgende virksomhedsstrategier; understreger det presserende behov for, at der udvikles en ambitiøs europæisk industripolitik med betydelige investeringer, der vil støtte fælles goder og innovation og skabe kvalitetsjob og sociale fremskridt; understreger, at denne politik bør være baseret på stærke offentlige tjenester, social beskyttelse, boliger, transport og børnepasning; støtter en robust europæisk industripolitik baseret på robuste og velfinansierede offentlige tjenester og offentlig forvaltning, der ikke kun omfatter fremstillingssektoren, men alle sektorer og alle omstillinger;
 2. gentager sin opfordring til at udvikle et permanent investeringsværktøj på EU-plan for at sikre, at der i alle sektorer er de nødvendige ressourcer til rådighed til at udvikle en industripolitik og politikker, der bidrager til at nå de sociale og grønne mål, baseret på de positive erfaringer med NextGenerationEU og støttens stærke fokus på arbejdskraft med henblik på at mindske risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation (SURE);
 3. fremhæver, at gennemførelsen af en europæisk industripolitik med kvalitetsjob i centrum kræver fuld inddragelse af arbejdsmarkedets parter og skal gennemføres ved hjælp af social dialog og kollektive overenskomstforhandlinger; opfordrer Kommissionen til at medtage det overordnede mål om at øge arbejdskvaliteten på EU-plan;
 4. opfordrer EU til at vedtage handelspolitikker, der beskytter europæiske arbejdspladser og samtidig fremmer fair og etisk handel; opfordrer til, at der anvendes udligningstold på import fra lande, hvor illoyale arbejdspraksisser, lave miljøstandarder eller omfattende statsstøtte forvrider konkurrencen; understreger, at fremtidige handelsaftaler skal indeholde stærke arbejdsklausuler for at sikre, at den globale handel gavner arbejdstagerne i stedet for at undergrave deres rettigheder;
 5. opfordrer indtrængende Kommissionen til at revidere EU-direktivet om offentlige udbud⁶ for at tilsikre fortrinsbehandling af virksomheder, som overholder kollektive

⁵ Den Internationale Arbejdsorganisation, 2022.

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse

overenskomster; opfordrer Kommissionen til at styrke den sociale klausul og udelukke virksomheder, der har deltaget i kriminelle aktiviteter, ydet fagforeningsmodstand eller nægtet at deltage i kollektive overenskomstforhandlinger, fra at deltage i offentlige udbud; fremhæver vigtigheden af at sikre, at offentlige midler anvendes til at investere i virksomheder, der inddrager retfærdig omstilling, med det formål at fremme kollektive overenskomster og øge organiseringsgraden i fagforeninger; mener desuden, at al økonomisk EU-støtte til virksomheder bør betinges af, at de overholder de gældende arbejds- og ansættelsesvilkår og/eller arbejdsgiveres forpligtelser i henhold til de relevante kollektive overenskomster; mener, at denne støtte også bør være betinget af deres tilsagn om at investere i europæiske industrier og bevare arbejdspladser i EU;

6. gentager sin opfordring til, at EU-finansiering, herunder statsstøtte, gøres betinget af offentlige politiske mål, navnlig hvad angår strategiske sektorer og sociale krav, med henblik på at tilbyde arbejdspladser af høj kvalitet, fremme kollektive forhandlinger, respektere EU's arbejdstagerrettigheder og -standarder og sikre bedre arbejdsvilkår;
7. støtter investeringer i sektorer såsom fremstilling af batterier til elektriske køretøjer, opladningsinfrastruktur, vedvarende energi og digitale teknologier; insisterer på, at disse investeringer skal prioritere arbejdstagernes rettigheder og udvikling af lokalsamfund;
8. opfordrer Kommissionen til at overvåge tendenserne inden for omstrukturering og disse tendensers indvirkning på beskæftigelsen ved at gøre brug af data fra værktøjer såsom databasen European Restructuring Monitor Eurofound med henblik på at få et overblik over antallet af job, der skabes eller nedlægges, og de berørte virksomheder;
9. understreger, at omstruktureringsprocesser er af helt afgørende betydning for at nå målene for den grønne omstilling, og at de er absolut nødvendige for at opnå en nulemissionsøkonomi, hvor de sociale og miljømæssige standarder opretholdes; påpeger, at omstruktureringsprocesser aldrig må finde sted på bekostning af arbejdstagernes rettigheder; opfordrer Kommissionen til at træffe foranstaltninger til at styrke og fremme kollektive overenskomstforhandlinger, sikre en forøgelse af den kollektive overenskomstdækning til mindst 80 % i alle medlemsstater og garantere fuld respekt for retten til kollektive overenskomstforhandlinger;
10. understreger, at der så tidligt som muligt bør indledes omstruktureringsprocesser for at forhindre insolvens og afbøde tab af arbejdspladser; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at støtte virksomheder, der arbejder tæt sammen med fagforeninger og arbejdstagerrepræsentanter, i på et tidligt tidspunkt at identificere advarselstegn og udvikle omfattende planer for at imødekomme beskæftigelsesbehovene;
11. advarer om, at omstruktureringer ikke må anvendes som et påskud for at krænke arbejdstagernes og fagforeningernes rettigheder⁷; beklager krænkelsen af de grundlæggende rettigheder til kollektive forhandlinger og til information og høring,

af direktiv 2004/18/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 65). ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32014L0024>.

⁷ Undersøgelse – "Study on monitoring the application of the EU Quality Framework for anticipation of change and restructuring", Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2018, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1c22896d-4e10-11ea-acee-01aa75ed71a1/language-en>

inden der træffes beslutninger; opfordrer Kommissionen til at indføre sikkerhedsforanstaltninger for at forhindre, at omstruktureringer misbruges som et middel til at udnytte arbejdstagere eller undgå forpligtelser, navnlig i tilfælde af taktisk insolvens;

12. opfordrer Kommissionen til at fremlægge et forslag til direktiv om retfærdig omstilling på arbejdsmarkedet gennem foregribelse og styring af forandringer baseret på principperne om inddragelse af fagforeninger og kollektive overenskomstforhandlinger; opfordrer indtrængende Kommissionen til at sikre retten til uddannelse for alle uden omkostninger for arbejdstageren, og til at sikre, at denne uddannelse finder sted i arbejdstiden; mener, at dette forslag bør omfatte en ret til jobskifte og en ret til opkvalificering eller omskoling af høj kvalitet, medarbejderuddannelse og støtte til karriereudvikling; påpeger, at virksomheder, når der er behov for jobændringer, altid bør prioritere at opkvalificere arbejdstagerne med henblik på at bevare dem inden for samme virksomhed; bemærker, at det i forbindelse med et nødvendigt jobskifte er af afgørende betydning, at arbejdstagerne forbliver inden for den samme sektor og region, samtidig med at de får tilstrækkelig tid til jobomstillingen uden at lide personlige økonomiske tab; understreger, at princippet om en retfærdig og social omstilling vil finde anvendelse på omstruktureringer, navnlig i forbindelse med omstilling af industrier inden for strategiske sektorer såsom bilindustrien og energisektoren, og vil sætte arbejdstagerne i første række;
13. mener, at det med henblik på at forhindre tab af arbejdspladser og i mangel af en industriplan, der er udarbejdet i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, bør være muligt at indføre et moratorium for lukninger og tvungne afskedigelser; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til hurtigst muligt at nå til enighed om et moratorium for tvungne afskedigelser, der omfatter et midlertidigt program til støtte for beskæftigelsen under en omstilling, giver plads til aftalen om ren industri og undgår tab af strategisk industriel kapacitet; kræver, at der indføres øget beskyttelse mod urimelige afskedigelser og opfordrer til, at arbejdstagere, der er berørt af omstruktureringer, garanteres en passende kompensation, omskolingsmuligheder og støtte til at sikre ny beskæftigelse; bekræfter på ny, at arbejdstagernes værdighed altid skal have forrang for virksomhedernes overskud;
14. opfordrer Kommissionen til at udarbejde en omfattende plan i lighed med USA's lov om inflationsreduktion, der fokuserer på at fremme investeringer i grønne teknologier, vedvarende energi og bæredygtige industrier med det formål at fremskynde EU's omstilling til en klimaneutral økonomi, samtidig med at den europæiske sociale model og den sociale retfærdighed styrkes;
15. opfordrer til, at der udarbejdes et omfattende direktiv med henblik på at adressere de udfordringer og den kompleksitet, der er forbundet med underentrepriser i Europa, således at der sikres rimelige arbejdsvilkår og passende rettigheder for samt beskyttelse af arbejdstagere, der fungerer som underleverandører; opfordrer til at sikre, at direktivet indeholder bestemmelser om retten til kollektive forhandlinger for at gøre det muligt for arbejdstagere, der er ansat som underleverandører, at forhandle deres ansættelsesvilkår effektivt;
16. opfordrer til, at der indføres grønne kollektive overenskomstforhandlinger i form af

forhandlingsklausuler mellem arbejdsmarkedets parter inden for rammerne af kollektive overenskomster, som har en direkte og indirekte indvirkning på miljøet; fremhæver, at grønne kollektive overenskomster kan indbefatte indvirkningen af virksomhedernes aktiviteter på miljøet, beskyttelsen af arbejdstagerne mod virkningerne af klimaændringer og indvirkningen af den grønne omstilling på beskæftigelsen og på tilrettelæggelsen af arbejdet; bemærker, at der kan identificeres to primære former for grønne kollektive overenskomster; insisterer på, at der medtages grønne klausuler og aftaler om forvaltning af grønne omstruktureringer;

17. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.